TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MÄKELÄ
SULO SYVÄNEN

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.
ANTTI J. PARTAN, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Ilmoitushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 45 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

Suomen suurlakon opetuksia

Niille jotka selittävät suurlakon siksi kaikki parantavaksi lääkkeeksi, jonka avulla mikä hyvänsä yhteiskunnallinen pulma on ratkaistavissa noin vain kädenkäänteessä, pyydämme jättää lukijaimme harkittavaksi allaolevan, Suomen lehdistä leikatun lainauksen, jossa luodaan katsaus sikäläiseen marraskuun suurlakkoon ja niihin puutteellisuuksiin, joita siinä ilmeni.

Helposti voi huomata, että asesellaisenaan on sangen raskas ja vaikeasti käytettävissä, sekä tuottaa helposti sekaannusta ja hajaannusta, ellei ole olemassa sen käytölle tarpeellista järjestöä, ja ellei ennen kaikkia sen merkityksen käsittämiseksi vältämätöntä kasvatustyötä ole sitä ennen voitu suorittaa.

Kun sellainen taistelujen pyörteissä karastunut yhtenäinen väestö kuin Suomen työväestö on, ei ole vielä siten järjestynyt, että se olisi ollut lakon julistettua selvillä siitä mitä se sillä ajoi, niin merkillisen herkkäuskoisia täytyy olla niiden, jotka täällä ajattelevat pikaisessa tulevaisuudessa oltavan sillä asteella, että jonkinlainen suurlakko panee pyörät seisahduksiin niin pitkaksi ajaksi, että porvarit taipuvat. Sellaisen ajattelijan täytyy kokonaan ummistaa silmänsä sille suurulliselle tosiseikalle, että Amerikan miljoonaista järjestynyttä työväestöä ei ole vielä tähän mennessä ajateltukaan alkaa kasvattamaan mihinkään vallankumoustoimenpiteeseen, vaan paikkaamaan kapitalistista järjestelmää, jotta siinä jollakin tavalla voisi tulla toimeen, saada enintä nälkäänsä sammutetuksi. Se joukko taas, jolle täällä on opetettu syndikalistisia suurlakkoperiaatteita, on enemmän järjestymätöntä, kuin järjestynyttä, eikä niinollen voi päästä lakossaan alkuunkaan, kun se jo on lyöty hajalle.

Yllämainittu kirjotus kuuluu:

"Äskettäin päättynyt suurlakko järjestyneen työväestön joukkovoiman näytteenä on paljastanut arveluttavia heikkouksia järjestöjen sisäisessä toiminnassa. Yhteenkuuluvaisuuden tunne, joka on ensimäinen ehto menestykselliselle toiminnalle, osottautui liian heikoksi, aina ylimmästä johdosta paikallisiin pikkukaupunkiin saakka. Lakko julistettiin niin hätäisesti, ettei siitä tietänyt juuri muut, kuin lakkojulistuksen antajat, puhumattakaan siitä, mitä aloja lakko tulee koskemaan.

"Piiritoimikunnat eivät saaneet mitenkään tiedoksi lakon alkamisesta alaisilleen järjestöille joten oltiin useimmissa tapauksissa sokkosilla. Siitä huolimatta että puhelinlinjat olivat lakkolaisten käsissä, ei tietoja saanut senkään välityksellä — ainakaan maaseudulle, ja mitä saatiinkin, olivat ne kaikkea muuta kuin totuuden kanssa yhtäpitäviä. Mainitakseni yhden esimerkin, tulkoon sanotuksi, että eräälle maaseutupaikkakunnalle, missä tämän kirjottaja oli lakon aikana levitettiin tietoa, joka antoi aivan väärän käsityksen lakkotapauksista Helsingissä ja Turussa.

"Hätiköimisemme ja valmistaumattomuutemme sai arveluttavia häiriöitä aikaan samalla vähentäen suuresti lakon saavutuksia. Toisilla paikkakunnilla oli lakkoon lähtiessä toiset periaatteet kuin toisilla, joten toiminta muodostui hajanaiseksi. En kuitenkaan voi läheskään myöntää oikeaksi niiden käsitystä, jotka väittävät ettei lakolla mitään hyvää saatu aikaan. Nämä unohtavat Valta-Kunnallis- ja 8-tunnin työpäivälait, jotka kokonaan voidaan merkitä suurlakon tulopuolelle.

"Lakon lopettaminen myöskin päätettiin sopimattomaan aikaan, eikä sitäkään tehty yleisesti tunnetuksi, joten useilla paikkakunnilla tiedettiin lakon loppumisesta vasta useita uäiviä myöhemmin. Ne ankarat arvostelut, joiden alaiseksi helsinkiläinen ylin lakkojohto on keskuudessamme tullut, ovat kylläkin oikeutettuja. Toiselta puolen ei voitane kieltää, etteikö helsinkiläinen lakkojohto olisi paremminkin kyennyt tehtävänsä suorittamaan, jos järjestöihin kuuluvat joukot olisivat myöskin **järjestyneitä** ja seuranneet yhteiseksi hyväksi hyväksyttyjä päätöksiä ja toimintaohjeita. Nyt jo on niin paljon puolueettomia tietoja olemassa, että voidaan todeta koko joukko tapauksia, jotka on laskettava kurittomuuden ja järjestymättömyyden tilille ja tämä se lienee keskusneuvostonkin siinä määrässä hämmentänyt, ettei se jaksanut loppuun asti olla tehtäviensä tasalla.

"Kun lähin aika saattaa tuoda tullessaan äärimmäisen kärjistyneen tilanteen, on suurten kansanliikehtimisien mahdollisuus silmäimme edessä. Siltä varalta, että vielä joutuisimme taistelutantereelle, on meidän ennenkaikkea nyt huolehdittava siitä, että järjestyksen rikkojat, tulkootpa ne mistä tahansa, voidaan pysyttää kunnioitettavan matkan päässä niiltä alueilta, missä järjestynyt työväki sanelee tahtonsa määräväksi. Ennenkaikkea tulee meidän lujittaa työväenjärjestyskaarteja, ja saada niissä niin hyvä järjestys ja toverikuri aikaan, ettei yksikään uskalla rikkoa yleisiä toimintaohjeita ja päätöksiä. Jos joku siitä huolimatta tekisi itsensä järjestysrikoksiin syypääksi, on tällainen yhteisen asian vahingoittaja asetettava niin ankaran toverikurin alaiseksi, ettei hänen vastaisuudessa tee mieli poiketa yhteisistä sopimuksista.

"Yhteisenä piirteenä hajanaisuudestamme tulkoon mainituksi, että toiset läksivät suurlakkoon jotavastoin toiset läksivät vallankumoukseen. Vastaisuudessa on pyrittävä selville periaatteista, ettei hajaannusta synny jälkeenpäin toiminnan tarkotusperissä. Porvaristo koettaa provoseerata joukkojamme rauhankin aikana, mitä sitten kun ollaan joukkotoiminnassa. Hengähdysaikaa käyttäkäämme siis sisäisen eheyden lujittamiseksi, niin vastaisissa tapauksissa voimme iskeä moninkerroin voimakkaammin elämismahdollisuuksiemme hyväksi."

Tärkeimpänä puutteellisuutena ilmeni Suomen työväestössä ylläolevan mukaan **järjestymättömyys yleensä ja järjestökurin puute järjestyneissä.** Yksityisten "toimenpiteet" vaikkapa niihin ryhdyttäisi yhteisen edun nimessäkin, eivät ole suvaittavia. Mutta jos mikään, niin sellainen on vierasta syndikalistiselle toiminnalle, jonka voima on yksityisten harjottamassa sapoteesissa, kuten rautanaulojen iskemisessä tukkipuihin, työkalujen pilaamisessa, ja — miksi ei yhtähyvin eräänlaisessa tervajais- ja höyhentäjäis-prikaatien yöllisen toiminnan matkimisessakin. Sellaisten opetusten turmelema työväestö ei käsitä alkeitakaan vallankumouksellisen, s.o. sosialistisen suurlakkotoiminnan merkityksestä.

Kahdeksan tunnin työpäiväliike elpyy

Viime viikon ajalla ilmotettiin parissakin tapauksessa eräitten puutavarayhtiöitten toimenpiteistä kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöönottamiseksi Washingtonissa. Niinikään huhuiltiin, että olisi suunnittelun alaisena yleinen myönnytys, jonka kautta koko Washingtonin valtiossa, mahdollisesti koko pohjoislännellä, tultaisi myöntämään kahdeksan tunnin työpäivä koko puutavarateollisuudessa.

Pääasiallisimpana syynä siihen, miksi nyt suunnitellaan kahdeksan tunnin työpäivän antamista "vapaaehtoisesti", ovat nykyiset ennen kuulumattoman suuret voitot, joita puutavaran tavaton kysyntä aiheuttaa. Nyt saavat puutavaraparoonit nimittäin melkein mielivaltaisesti kiskoa niin paljon kuin tahtovat, sillä ne nimelliset "rajahinnat", joita mukamas on aseteltu näytteeksi siitä, miten voittoja "rajotellaan", ovat varmuuden vuoksi asetetut niin korkealle, etteivät hevin ole esteenä petomaisimmankaan riistäjän "isänmaallisuudelle". Tuotannon edistyttäminen on nyt välttämättömin niistä tehtävistä, joita lännen puutavaraparooneilla on edessään, ja se ei käy päinsä muuten kuin ottamalla käytäntöön uudenaikaisemmat menettelytavat. Mutta kuten tunnettua, ne eivät ole sopusoinnussa tavattoman pitkän työpäivän ja sietämättömän kurjien elinsuhteiden kanssa.

Orjatyö ei ole ollut koskaan niin tuottavaa kuin vapaa työ, eikä lännen puutavarateollisuus tee siitä mitään poikkeusta. Kymmentuntisen työpäivän työläinen tuntee itsensä kokonaan toisenlaiseksi olioksi kuin kahdeksantuntisen, vaikka samat palkkasuhteet vallitsevat kummallakin. Närimmäinen kiirehtiminen ei tuota samoja tuloksia kymmentuntisen työpäivän vallitessa, kuin se tuottaa kahdeksan, sillä ihminen väsyy joskus — metsätyöläisenkin, niin kohtalostaan välinpitämättömänä kuin täkäläinen riistäjäluokka on häntä pitänytkin näihin saakka.

Puutavaratrustin heikommat jäsenet näyttävät alkavan jo ajatella, että trustin tarkotuksena ei ole yksinomaan työläisten vaatimusten vastustaminen, vaan myöskin pienempien yksityisten "vapaan kilpailun" poistaminen, jotta suurimmat yhtiöt saisivat kaikki ne voitot, joita puutavateollisuus tuottaa. Tälle riistäjien rintaman repeytymiselle ei suinkaan ole annettava pientä huomiota. Siten syntyy aukkoja, joista näkyy, että kahdeksan tunnin työpäivä ei ole yhtään mahdottomampi metsässä, kuin se on muuallakaan.

Työväestössä vallitsee syvä tyytymättömyys niitä sietämättömiä oloja vastaan, jotka vuosia ovat vallinneet lännen puutavarateollisuudessa. Ja vaikka isännistö tietääkin, että esim. ensi keväänä ei voisi syntyä mitään merkityksellisempää lakkoa, koska sen täytyisi ilmetä valtiollisena kapinana, niin ne sittekin näyttävät osottavan taipumisen merkkejä: nähtävästi pitävät parempana antaa kahdeksan tunnin työpäivän, joka ei millään tavalla hidastuta tuotantoa, päinvastoin elvyttää sitä, kuin antautua vaaraan joutua lakkojen takia seisauttamaan tuotantoa ja menettämään voittojaan. Työselkkaukset ovat näet mahdollisia, vaikkapa ei varsinaista lakkoa syntyisikään ensikeväänä. Tyytyväisyyden aikaansaaminen työväestön keskuudessa on riistäjien eduille nyt mitä välttämättömin, ja siksi myönnytykset.

Pohjoislännen puutavaraparoonien sanomalehdet ovat eriskoisesti lainanneet nykyisin huomiota sille, että etelän työläisillä ei ole kahdeksan tunnin työpäivää. Pitkiä, erikoiskirjeenvaihtajien selostuksia on julaistu m. m. Portlandin lehdissä, joissa selitetään, miten etelävältioissa riistetään työläisiä armotta, miten niiden lakot ovat murskatut hallituksen toimesta ja miten hallitus siellä kumartaa öljytrustin tahdolle, mutta ei anna mitään huomiota työläisten vaatimuksille. Kahdeksan tunnin työpäivä, niin selitetään, olisi vältämätön etelävältioissa.

Mitä tällä kaikella tahdotaan sanoa, on selvä, kun muistamme että viime kesänä jo puhuttiin samojen lehtien toimesta, miten etelässä olisi saatava kahdeksan tunnin työpäivä voimaan, "jotta täälläkin se voitaisi saada."

Täkäläiset riistäjät eivät näet aio suostua kahdeksan tunnin työpäivään, ellei etelän puutavaraparooneita pakoteta samaan. Mutta kun ei ole ketään joka pakottaisi niitä, niin täälläkin ollaan entisellään. "Kun eivät etelän puuteollisuuden harjottajat siihen suostu, niin me emme voi", on vanha tuttu selitys täällä, vaikka täällä vallitsevat kokonaan toisenlaiset olot, eikä tuote tule kuinkaan suuressa määrässä markkinoilla kilpailemaan etelän puutavaran kanssa.

Epäilemättä ovat olot etelässä kurjat, mutta etelän puutavaraparoonit voisivat käyttää ihan samoja valtteja pohjoislännen oloja vastaan, tarvitsematta muuttaa muuta kuin kunkin paikkakunnan nimet. Kyllä täällä voidaan osottaa aivan yhtäläisiä kurjuuskuvia kuin etelässäkin. Eivätkä ne hallituksen välittäjät ole täällä menetelleet yhtään toisin kuin muuallakaan. Samalla tavalla täällä on teljetty vankilaan satoja lakkolaisia kuin etelässäkin, vaikka täällä muka niin hyvät olot vallitsevat.

Täkäläinen työväestö on valveutuneempaa kuin etelän työväestö. Sen kanssa ei enää menesty sellainen itsevaltius kuin etelän työväestön kanssa. Täällä on taisteltu viime vuosien ajalla useita lakkoja ja useita kertoja koetettu saada lainlaadinnallista tietä kahdeksan tunnin työpäivää voimaan, niin että sen liikkeen pakotuksesta alkaa riistäjien olla nyt pakko taipua.

Sosialistipuolue on Washingtonissa jälleen herättänyt kysymyksen kahdeksan tunnin työpäivälain laadinnasta ja epäilemättä se saa suuren kannatuksen ensi syksyn vaaleissa. Ja epäilemättä onkin siinä yksi syy, miksi nyt puhutaan "vapaaehtoisesta" kahdeksan tunnin työpäivästä. Sitte voidaan selittää kaikenlaisille "puolueettomille" ja kannattomille, että lainlaadinta ei siinä suhteessa ole tarpeellinen, koska työnteettäjät antavat sen "omasta vapaasta tahdostaankin".

Nyt olisi aika koota voimat tämän kahdeksan tunnin työpäiväliikkeen taakse. Kahdeksantuntisen työpäivän saavuttaminen ei ole mikään mahdottomuus tänä vuonna, jos vain kaikki työläiset heräävät toimintaan. Nyt ei pitäisi antautua kiistelyyn siitä, millä tavalla se saavutetaan, vaan ponnistaa kaikilla aloilla. Kaikki ne tähtäävät samaan päämäärään ja avustavat samaa pyrkimystä, ja lopullisestihan on samantekevä miten se saadaan, kunhan vain saadaan. Kahdeksan tunnin työpäiväläki on saatava kaikissa tapauksissa, vaikka työnteettäjät jo ennen taipuisivatkin hädissään.

MAILMANKATSOMUKSIA

MARIANA KOIVUN KÄÄNTYMYS.

Työmiehen Feidias kirjottaa tuon meidänkin lukijakunnallemme tunnetun "aatesiskon" viimeisistä edesottamisista:

Kaukana Canadassa, British Columbiassa, Chase Riverillä, elelee onnellinen Mariana Koivu miehensä kanssa täydellisen kääntymyksen, ja tunnustuksen tehneenä.

Mariana-rouva kirjotti taannoin erokirjeen sosialistipuolueelle ja julkasi sen "Industrialistissa". Tässä erokirjeessään hän selittää eroavansa sosialistipuolueen jäsenyydestä ja vievänsä miehensäkin mukanaan. Syy, miksi hän eroaa on se, ettei hänellä ollut tilaisuutta taistella luokkataistelua puolueen sisällä niin kovasti kuin hänen mielensä olisi tehnyt. Hän selittää asiansa tällä tavalla:

"Olisin niin mielelläni halunnut olla heidän seurassaan, kuumassa taistelun tuoksinassa, kantaa 'kiellettyä kirjallisuutta' poliisien nokan ohi, innostava tunne sydämessä että palvelee suurta, jaloa asiaa. Tätä kaikkea olin kuvitellut ja nyt minulle ihmeellisenä selviönä avautuu vallankumoustaistelu omassa maassani, jota olin kuvitellut vielä liian kansanvaltaiseksi käydäkseen aktiivista vallankumoustaistelua."

Kuten sanottu, elää nykyään onnellinen Mariana British Columbiassa, Canadassa.

Canadaan eivät meikäläiset työväenlehdet pääse, vaan kylläkin "Industrialisti", josta Marianakin on saanut "ihmeelliset selviönsä".

Hän olisi halunnut levittää "kiellettyä kirjallisuutta" poliisin nokan ohi.

Meidän mielestämme hänellä olisi siihen mainio tilaisuus.

Ottaisi nyt vaikka tämän Työmiehen (taikka Toverin) ja levittäisi sitä Canadassa. Se on siellä kielletty lehti. Sitä levittäessä saisi romanttisesti taistella poliisia ja santarmeja vastaan ja muutenkin aktiivisesti taistella, jos niinkuin sen puutteessa on näivettynyt.

Jotavastoin "Industrialistia" saa levittää Canadan viranomaisten suosiotlisesti hymähdellessä. Sitä levittäessä ei tarvitse asettaa itseänsä vaaranalaiseen asemaan. Päinvastoin antaa poliisi hienotuntoista apuaan, jos joku niinkuin sattuisi panemaan vastaan tuon lehden levittämistä.

Jos Marianaa hurmaisi taistella työväenlehden levittämisen hyväksi ja joutua taistelussa ihan romanttisiinkin selkkauksiin, olisi otettava levittääkseen joku työväenjulkaisu; kyllä poliisi tekisi sen työn niin seikkailuja sisältäväksi ja jännittäväksi, että siihen tarvitaan kova sisu. Sellaisen lehden levittämisessä ei taas ole mitään romanttisuutta, jonka poliisikin antaa mennä miune tahansa. Hyi, hyi! Mikä vallankumouksellinen se sellainen on, joka poliisin luvalla levittäisi jotain työväenlehteä? Ei se sellainen lehti ole työväenlehti.

Leikkaamme vielä edelleenkin Marianan kääntymiskirjeestä seuraavan kohdan:

"Silmäilenpä silloin omaan puolueeseeni nähdäkseni minkälaisia sankareita se kasvattaa. Mitä näenkään! Pettureita, asiansa, luokkansa pettureita. Siellä ne samassa karusellissa herrat johtajamme pienimmästä suurimpaan. Siellä on Bensonit, Russellit, Spargot aina Victor McConeen asti. Hyi! Olisin halunnut sylkeä heitä jokaista silmille."

Ennenkuin Mariana roiskauttaa suukkosestaan syljen mainitsemiensa herrojen silmille, pyydämme palauttaa mieliin syyn, miksi nämä herrat erosivat sosialistipuolueesta.

Nämä herrat erosivat sosialistipuolueesta puolueen jyrkän luokkataistelukannan takia, jota he eivät voineet hyväksyä. Niinkauan kuin nuo herrat olivat puolueessa oli Marianakin — ja lähti näiden mukana. Marianaa pitäisi siis sylkästä itseänsäkin silmille, koska eroaa siitä syystä, kun ei jaksa hyväksyä luokkataistelua sosialistipuolueen riveissä.

Mariana parka!

Kuvittelemme hänen salaa hiiviskelevän Canadan rajalla, hamosensa alla nippu "Industrialistia". Melkein näkymättömänä hän yrittää painella yli Canadan ja Yhdysvaltain rajan, sukelluttaaksensa aarteensa hengen janoa kärsiville.

On yö....

Pikimusta yö, ja ilkeä kajutti ulvoo lähistöllä....

Mutta uljaasti yrittää Mariana lumihangessa eteenpäin.

Mutta poliisi, kaamea, kolkko poliisi on hänet jo huomannut.

— Mitä sinulla on hamosesi alla, tätiseni — viinaako sinä kuljettelet, kaunokaiseni....

— Ei, herra poliisi, sanoo Mariana, ei ole viinaa ilman aikojani minä vaan....

— Katsotaanpas sentään, murusenii, sanoo poliisi, ja niin kiskotaan "Industrialisti" esille. — Ahaa! — "Industrialistiko" se olikin! Ei sitä tarvitse peitellä, kultaseni. Se ei ole kielletty Canadassa.... Mutta muista sinä, ettet yritäkkään kulettaa Työmiestä, Toveria tai Raivaajaa, muuten paha sinut perii. Mene ja jaa "Industrialisti", ja jos tekevät sinulle pahaa, niin ilmota minulle, kyllä minä tulen puolustamaan....

Ja niin pääsee Mariana jatkamaan matkaansa "poliisin nokan ohi, innostava tunne sydämessä, että palvelee suurta, jaloa asiaa...."

Jolle poliisikin antaa siunauksensa....

"HYVINVOINTIA."

New Yorkin terveyslautakunnan vuosikertomuksen mukaan oli tässä "mailman rikkaimmassa" kaupungissa v. 1916 riittämättömästi ravittuja lapsia 110,000 — sellaisia, jotka eivät saaneet säännölliseen kehittymiseensä tarvittavaa ravintoa. V. 1917 lopussa oli samoin terveyslautakunnan vuosikertomuksen mukaan, sellaisten lasten lukumäärä jo 216,000. Tämän ennenkuulumattoman suuren vienti- ja hyvinvointi-vuoden kuluessa siis lisääntyi nälkäänäkevään lasten lukumäärä tuossa kaupungissa kaksinkertaiseksi. Mutta välipä tällä — toivottavasti on miljoneerienkin lukumäärä lisääntynyt puolella, ja sehän se on pääasia tässä maassa. Nämä kaikki lisääntymiset: elintarpeitten maastaviennin, miljoneerien luvun ja biljoneerien varallisuuden sekä nälkiintyneitten lasten paljouden lisääntymisen, voi kuka hyvänsä nähdä olevan sisäisessä yhteydessä keskenään, kuten ainakin syy ja seuraus. Sanottakoonpas sitte vielä, etteikö täällä Amerikoissa edistytä....

EIVÄT OLISI SOPINEET TOISILLEEN.

"Vai tupakoitte te katuvaunussa!" ärähti nenäänsä nyrpistävä rouvasihminen, kun muuan työmies piippunysä suussa istahti hänen vieressään olevalle tyhjälle sijalle.

"Tupakoin minä," vastasi työmies, pöläytellen uhalla sakeita savuja. "Ja jos te ette siitä pidä, menkää etupuoliseen osastoon. Nämä istuimet ovat tupakoitsijoita varten."

"Jos te olisitte minun mieheni, antaisin teille myrkkyä."

"Vai antaisitte? — Hm. Jos te olisitte minun vaimoni, niin" — taas pöllähti paksu savu — "niin minä ehkä sen myrkyn ottaisin."

CHICAGON VAAKUNA

on tekeillä, niinkuin Suomenkin. Arkkitehti Frank Lloyd Wright on ehdottanut kaupungin vaakunaksi koristeellisen sipulin keskelle kilpeä ja sen oikealle puolelle takajaloillaan seisovan sian, vasemmalle taas runoilijan, samoin takajaloillaan seisovana. Ehdotusta perustelee Wright sillä, että "Chicago" on intiaanikielinen nimi sipulille. Runoilija tarvitaan osottamaan, että tämä kaupunki on kulkenut amerikkalaisen taiteen etunenässä. Takajaloillaan seisova sika edustaa Chicagon lihanvientiliikettä.

SIVEYS VAARASSA.

Nuori nainen on heittäytynyt laiturilta mereen. Nuori mies syöksyy hänen jälkeensä ja koettaa sukeltamalla löytää onnettoman. Mutta se ottaa aikaa. Silloin eräs laiturilla seisova vanhapiika alkaa päivitellä: "Voi kauhistus! Kuinka saattavat he viipyä niin kauan kahdenkesken veden alla!"

Idahon puutavarateollisuustyöläisten taistelut viime kesänä

II.

Sahalaitoksilla ja lautainjalostustehtaissa työskentelee suunnilleen sama määrä työläisiä, kuin metsätöissäkin. Mutta sensijaan että metsätyöläiset ovat järkiään liikkuvaa työväestöä, ovat sahamylly- ja höylälaitoksilla työskentelevät jotensakin seisovaa työväkeä: poikkeuksia tietystikin löytyy. Tämä tällainen tilanne johtuu pääasiallisesti siitä että nämä myllylaitokset sijaitsevat kaupunkipaikoissa ja niinollen työvoima niissä on enimmäkseen perheellistä väkeä. Ja selvä asiahan on, että perheellinen mies ei ole niin halukas muuttelemaan paikasta toiseen, kuin yksinäinen mies. Missä saha- ja höylälaitokset sijaitsevat, jossain erämaan kolkassa, niin siellä tahtoo olla vain kulkevaa väestöä, ja missä kulkeva väestö täyttää työmaat, niin on siellä poikkeuksetta myös paremmat palkat. Tämä taas puolestaan johtuu siitä, että perheelliset miehet näissä pienissä sahamyllykylissä omistavat palan maata ja "kämppä"-rähjän, jota kotikonnuksi nimitetään. Tällaisen kodin omaaja rakastaa niin tavattomasti kotirähjäänsä, että unohtaa kokonaan omat yhteiskunnalliset oikeutensa. On vain hirveän suuri "jumalan lahja" että saa olla nöyrä, kuuliainen, matelevainen, uskollinen puutaraparoonien orja. Tällaisen joukon hereille saamiseen tarvitaan äärettömän paljon agitatsioonityötä. Viime kesänä kun I. W. W. julisti lakon näille sahalaitoksille, niin ei juuri missään sitä otettu täydestä todesta. Paitsi niillä sahalaitoksilla, josta edellisessä kirjeessä mainitsin, mutta niissäpä onkin enimmäkseen kulkeva väestö.

Tosiaan oli tyytymättömyyttä olemassa jonkun verran näillä sahalaitoksillakin, mutta se ilmeni laimeana ja pienissä ryhmissä. Luulen osuvani oikeaan, sanoessani, että tuskin viime kesänä löytyi ainuttakaan sahalaitosta, jossa työläiset eivät olisi vaatineet jo noin pienenä ryhmänä parannuksia palkkaansa. Tällainen ryhmä käsitti, joko lajittelupöydän työläisiä tai lauto,en karkkoija eli jotain muuta saman luontoista työalaa koskevia, työläisiä. Kun tällainen pieni ryhmä teki vaatimuksen ensin omalle kuskarilleen — työnjohtajalle, joka taas puolestaan juoksutti sen yli-isännöitsijälle, tuli yli-isännöitsijä omassa röyhkeässä persoonassaan tapaamaan työläisiä. Tavallisesti sanoo hän vain muutaman röyhkeän ja ylpeän sanan: "Tulen korottamaan palkaanne yhden sentin tuhannelta, ken on siihen tyytyväinen se saa mennä takaisin työhön, ken ei ole siihen tyytyväinen se menköön helvettiin!!" Tällaisella perin kohteliaalla tavalla nämä herrut puhelevat työläisilleen. Tavallisesti tämän laatuisissa kohtauksissa käy niin nolosti, että etumainen mies, eli asianajaja saa lähdön yhtiön työmaalta, ellei itse osaa heti ottaa ja lähteä. Toiset tietenkin nöyryytettynä palaavat takaisin työhön, vaikka ei vaatimukseen likimainkaan tullut niin tuntuvaa lisäystä kuin ensin alussa esitettiin. Nähkäs viime kesänä näiden puutavaraporhojen täytyi aina vähän korotella palkkoja silloin kun joku ryhmä sitä nimenomaan vaati. Täten menetellen ne välttyivät aina suuremmasta työrettelöstä. Se oli puutavaraporhoilta järkevästi menetelty.

Näillä sahalaitoksilla on yleensä mitä tiukinta lajia taylor systeemi käytännössä. Tavallisesti työt järjestetään urakkatöiksi, missä se vain suinkin on hiukankaan mahdollinen. Lajittelupöydän työläiset ovat melkein järkiään joka paikassa urakkatöissä — samoin lautatarhassa. Myllyjen sisällä ei sovi urakkatyö. Paitsi nyt kun on 8-tuntinen työpäivä, niin on asia siellä muut tanut muotoaan, niin että sahureille on järjestettv jonkinlainen "bonus" jonka he saavat, jos sahaavat jotain määrättyä summaa enempi. Tämä syötti ja koneiden parannus on saanut sellaisen hirveän työkiihkon, että nyt pyritään pirstomaan tukkia laudoiksi 8 tunnissa enempi kuin ennen 10 tunnissa.

Tavallisesti sahurit ovat hyvin palkattua työvoimaa, sillä niistä riippuu koko myllyn tuottokuntoisuus. Kun ne tekevät paljon työtä valmiiksi, niin toiset työläiset saavat kilvotella koneiden kanssa lihastyövoimalla.

Mikäli työvoimaa käytetään tuntityössä, niin maksetaan siitä 39c tunnilta, 8-tunnilta $3.12, nim. alin palkka. Palkanylennys ei ole ollut niinkään suuri urakkatöissä. Urakkatyössä on korotettu palkkaa 10 prosentilla, kun sitävastoin päiväpalkkatyössä on ollut 20 prosentin korotus.

Nyt siirrymme puutavaratuotannossa viimeiseen ja tärkeään tuotantolaitokseen, höylämyllyyn. Tämä on sellainen laitos, jossa puutavara jalostetaan tuhansiin eri muotoisiin sileisiin ja kauneisiin osiinsa. Kun se on sitten täten laiteltu ja muodosteltu, niin on se viimeinkin vaiherikkaan kierroksensa jälkeen valmis maailman markkinoille. Paljon lähetetään puutavaraa markkinoille puolijalostettuna, se on: lähetetään suoraan sahamyllystä, tuoreena ja isoina "timbereinä". Varsinkin nykyaikaan lähetetään paljon tällaista puutavaraa ulkomaille. Niinpä olen ollut tilaisuudessa näkemään, kun tällaista puutavaraa on lähetetty satoja vaunulastia suorastaan ulkomaille. Kehuvat Idahon "White-pine" puusta rakennettavan ilmalaivoja. Tämä puun sortti pitää olla ehdottomasti parasta ja oksatonta.

Mutta nyt kun on kahdeksan tunnin työpäivä käytännössä, niin on myöskin "speed up" (hurjempi vauhti) mitä viimeisintä mallia käytännössä. Niinpä viime vuoden lopulla pantiin suuria uudistuksia käytäntöön; uudistettin höyläkoneet alusta loppuun saakka. Kun ennen keskiarvoisesti höyläkone syöksi lautaa noin 160 jalkaa minuutissa, niin se nyt sitä vastoin syöksee 250 jalkaa minuutissa. Ennen se kymmenessä tunnissa syöksi 96,000 jalkaa, nyt 8 tunnissa 120,000 jalkaa. Kumpiko, 8-tuntinenko vai 10-tuntinenko työpäivä on edullisempi puutavaraporhoille, se jääköön jokaisen itsensä ratkaistavaksi.

Tällainen hirveä "speed up" on joltisenkin kova rangaistus työläisille, joiden täytyy lihasvoimiaan noin hirveässä määrässä kiiruhtaa. Jokaisessa höylässä on kaksi miestä, yksi syöksee höylän kitaan lautoja, toinen ottaa pois ja panee kuormaan. Tämä on muka ammattityötä ja maksetaan siinä kolme ja puoli dollaria päivässä. Muut päiväpalkkatyöläiset saavat saman palkan kun sahalaitostyöläisetkin.

Kun nyt sitte vertaamme vuotta 1914 ja silloista alhaista palkkataksaa, joka oli metsissä $2, saha- ja höylämyllyissä $2.25 ja nykyistä, niin on palkka yleensä